

Lengyelország

„A Kohéziós Alap Lengyelországban – milyen kritériumok alapján választják ki a projekteket?”

Krzysztof Berbeka, a közgazdaság-tudományok doktora, Krakkói Egyetem

Andrzej Gula, Környezetvédelmi Gazdasági Intézet, CEE Bankwatch Network

Minden jel arra mutat, hogy a Kohéziós Alap fontos szerepet játszik Lengyelországban a környezetvédelmi közösségi vívmányok megvalósításában. Az előrejelzések szerint a 2003 és 2010 közötti időszakban az Alap fedezi a városi környezetvédelmi infrastruktúrák befektetési ráfordításainak mintegy 19%-át ⁽¹⁾.

Ahogy a potenciális projektek száma és pénzügyi kiterjedése messze meghaladja a Kohéziós Alap által kínált támogatási képességet, szükség van átlátható és hatékony rendszer bevezetésére a projektek kiválasztásához. Ennek metodológiája két megközelítést tesz lehetővé:

- (1) A projekteket a valamely konkrét terület esetében részletezett nemzeti program alapján választják ki. E programoknak tükrözniük kell a befektetési igényeket, és össze kell állítani a közösségi irányelvek kívánalmainak való megfeleléshez szükséges projektek listáját.
- (2) Nemzeti programok vagy a szükséges projektek konkrét listájának hiányában a projektek értékelése a mérhető és összehasonlítható kritériumok összessége szerint felállított osztályozás alapján történik.

Jelenleg azok a tendenciák, amelyek a lengyelországi projektek vizsgálatának irányt szabnak, nem tükrözik teljes mértékben e megközelítéseket. Először is, komoly politikai aggodalom érzékelhető az iránt, vajon felhasználható-e a Kohéziós Alap által elérhetővé tett összes erőforrás. Ez olyan döntéseket eredményez, amelyek nem feltétlenül mozdítják elő a hatékonyságra épülő,

illetve – összhangban az irányelvekkel – a legsürgősebb környezetvédelmi projektek finanszírozását célzó mechanizmusokat ⁽²⁾. Továbbá, a (nemzeti szennyvízkezelési programon kívüli) nemzeti programok precízebbek is lehetnének, és egyértelműbben meghatározhatnák a projektek elutasítását. Végül, a települések által az Alap támogatása érdekében benyújtott projektek száma még akkor is viszonylag magas, ha a dossziék minősége és hitelessége jelentős eltéréseket mutat.

Ennek következtében az értékelési eljárásnak szilárdabb rendszerre kell támaszkodnia, és a projektek osztályozását lehetővé tevő kritériumokra kell épülnie. Szükségesnek tűnik a jelenlegi eljárások módosítása oly módon, hogy ezáltal növelik az átláthatóságot és a felelősséget, és lehetővé teszik az összehasonlíthatóságot. Egy ilyen rendszer létrehozása segít a településeknek, hogy jobban be tudják építeni a Kohéziós Alap prioritásait a projektjeikbe.

Egy másik fontos kérdés a projektek kiválasztásának módját érinti. Jelenleg nincs stratégiai megközelítés a környezetvédelemben elért közösségi vívmányok integrált végrehajtására. A pénzügyi erőforrások hozzárendelése során elsőbbséget kellene biztosítani a környezetvédelemmel kapcsolatos irányelvek keretében kidolgozott programok pénzügyi igényeinek. Fontos, hogy a Kohéziós Alap által engedélyezett hozzárendelési korrekciók garantálják az esetlegesen alutámogatott ágazatok (például a hulladékkezelés ⁽³⁾) finanszírozását. Szükséges azonban megjegyezni, hogy a korrekció nem lesz túlzottan eredményes, ha nincsenek megfelelő jogszabályi intézkedések.

Ahogy a következő programozási időszakban a Kohéziós Alap beavatkozásai programonkénti megközelítést vesznek át, a kiválasztási folyamat megjobbítását célzó fellépések ugyanolyan nagy jelentőséget kapnak, és azokat intenzívebbé kell tenni.

Kapcsolat: andgula@iee.org.pl vagy berbekak@ae.krakow.pl

Szczecin: az ISPA által finanszírozott szivattyútelep építése

⁽¹⁾ A számítás a víz fertőtlenítéséhez és tisztításához és a hulladékkezeléshez szükséges kommunális befektetéseken alapul. Egyesíti az előre jelzett kifizetéseket (ideértve az alapok felszívásának késedelmét is). A jövő időszakra vonatkozóan feltételezzük, hogy a nemzeti és közösségi erőforrások szintje azonos marad a 2004 és 2006 közötti időszakkal. ⁽²⁾ Így az olyan nagyüzemek finanszírozása, amelyekben az ipari szennyvíz kezelése (tartályok és ülepítők) nem teszi lehetővé az átmeneti időszakok betartását a környezetvédelem terén elért közösségi vívmányok végrehajtása érdekében. ⁽³⁾ Berbeka, K., Financial Flows for Implementing EU Environmental Directives in Poland, Lithuania, Latvia and Estonia, Környezetvédelmi Gazdasági Intézet, 2003. szeptember.